

Відділ культури і туризму
виконавчого комітету Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

„Музейні скарбниці України”

До року української культури і музеїв
України

Бібліографічний покажчик

Славутич

2012

Даний бібліографічний покажчик підготовлений відділом бібліотечно-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене відзначенню у 2012 році – Року української культури і музеїв України.

Покажчик стане в пригоді усім, хто прагне пізнати культурну самобутність рідного краю, ознайомитися з його музейною спадщиною.

Укладачі:	Панова Л.І., Соловійова Л.О., Янченко О.О.
Комп'ютерний набір:	Соловійова Л.О.
Відповідальна за випуск:	Портная Н.В.

*Музеї – це скарбниці людської історії
і культури, думки і праці, це осередки
пізнання навколишнього світу.*

Україна - країна музеїв

Національній історико-культурній спадщині нашої держави можуть позаздрити чимало країн світу, і навіть серед країн Європи Україна включена у першу десятку за кількістю й багатством музейних збірок. В Україні нараховується близько п'яти тисяч різноманітних музеїв.

Географічна мережа музеїв України доволі розгалужена. Практично кожний районний центр має свій краєзнавчий музей. А визначні музейні колекції зосереджені в музеях столиці й найбільших регіональних центрах держави. Виділяються й окремі ареали найбільшого згущення музеїв національного значення – це Середнє Подніпров'я, Карпатський туристичний регіон, АР Крим.

Щоденно десятки тисяч громадян України, іноземні туристи, прагнучи збагатити свої знання, зустрітися з прекрасним, відвідують музеї. Музеї дають змогу побувати в давньому минулому, побачити сьогодення людства, його здобутки і навіть заглянути у майбутнє. У музеях України дбайливо зібрано і зберігається все, що нам, українцям, дороге, що є гордістю нашого народу, і це закономірно: адже не вартий майбутнього той народ, який не цінує свого минулого.

Термін «музей» в перекладі з грецької мови означає місце, присвячене музам, дочкам богині пам'яті Мнемозіти. Вважаючи їх покровительками науки і мистецтва, греки будували на їхню честь храми, які називали музейонами. Саме звідси й походить термін «музей».

У наш час зміст поняття «музей» змінився і розширився.

Закон України «Про музеї і музейну справу» від 29.06.1995 р. № 249/95-ВР регулює суспільні відносини в галузі музейної справи.

«Музеї – це культурно-освітні та науково-дослідні заклади, призначені для вивчення, збереження та використання

пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, прилучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини».

Основними напрямками музейної справи є культурно-освітня, науково-дослідна діяльність, комплектування музейних збірань, експозиційна, фондова, видавнича, реставраційна, пам'яткоохоронна робота.

Музейна справа – це спеціальна галузь культурно-освітньої та наукової діяльності, яка здійснюється музеями щодо комплектування, збереження, вивчення і використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури.

Функції музею доволі складні, а форми діяльності різноманітні. Музеї мають багато особливостей і специфічних рис, які зумовлюють їхні наукові, культурно-освітні функції і зближують з відповідними закладами.

Найголовніша особливість музеїв полягає в тому, що вони збирають, вивчають та експонують першоджерела або оригінали, тобто пам'ятки, які безпосередньо пов'язані з розвитком природи, життям людського суспільства. За цією особливістю музеї близькі до науково-дослідних установ, які також вивчають (у своїх аспектах) першоджерела.

Друга особливість музеїв полягає в тому, що вони працюють над дуже різнорідними першоджерелами – використовують геологічні, палеонтологічні, зоологічні, антропологічні та інші природничі колекції, пам'ятки матеріальної культури (знаряддя праці, інструменти, ремісничі вироби, зброю, побутові речі тощо), пам'ятки духовної культури (твори живопису, графіки, скульптури, декоративного мистецтва тощо), а також рукописні та друковані документи, книги. Види і форми першоджерел надзвичайно різноманітні, кількість їх величезна

Третьою особливістю музеїв є те, що вони використовують свої фонди для популяризації першоджерел –

показу їх в експозиційних залах, на спеціальних виставках, за допомогою екскурсій, лекцій або інших видів інформування.

Специфіка музеїв виявляється також у тому, що в їхній діяльності науково-дослідні й освітні функції тісно поєднуються. Збираючи першоджерела, створюючи таким чином джерельну базу для наукових досліджень і проводячи власні дослідження, музеї водночас займаються широкою популяризаторською діяльністю.

Науково-дослідна робота є основою діяльності музеїв, кожного виду зокрема. Організація всієї діяльності музеїв на науковій основі – головне досягнення музеєзнавства.

Завданнями наукової роботи музеїв є:

- глибоке вивчення історії краю, міста чи села;
- дослідження музейних колекцій та їх наукова обробка;
- опрацювання окремих тем, пов'язаних з експозицією музею;
- розробка експозицій (складання тематичних структур та тематико-експозиційних планів);
- розробка питань методики і техніки музейної справи.

Уся науково-дослідна робота в музеях здійснюється за певним планом, який затверджує вчена рада музею. Наукова робота в музеях на сучасному етапі здійснюється: за допомогою розвідок на місці подій; експедицій; за допомогою архівних досліджень; вивчення матеріалів у бібліотеках, науково-дослідних інститутах, культурно-освітніх установах та закладах. Результати науково-дослідної роботи працівники музеїв оформляють у вигляді нових виставок, розділів експозицій, каталогів, методичних розробок екскурсій, наукового опису цінних експонатів, а також статей та монографій, буклетів, наукових праць тощо.

Розвиток культурно-освітньої роботи музеїв України сприяв виникненню її різноманітних форм і видів. Найбільш поширеними з них є: екскурсії, лекції,

систематичні зустрічі з відвідувачами, тематичні вечори й конференції, робота пересувних музеїв, зустрічі з видатними людьми, тематичні виставки, дні відчинених дверей тощо.

Екскурсійна робота - це основний вид культурно-освітньої діяльності музеїв. Найбільш поширеними є оглядові екскурсії.

Історія розвитку музеїв, теорія та методика музейної роботи становлять предмет дослідження особливої науки – музеєзнавства.

Музеєзнавство вивчає історію та закономірності розвитку музеїв, їх внутрішню організацію, систему наукового комплектування музейних фондів, документування й зберігання колекцій, а також опрацювання методики побудови музейних експозицій, виставок, різних видів і форм науково-освітньої діяльності музеїв.

Музеєзнавство – порівняно молода історична дисципліна. В Україні воно виникло в другій половині XIX століття.

Музеї України

Закон України «Про музеї і музейну справу» від 29.06.1995 р. № 249/95 // ВВРУ. – 1995. – № 25. – С. 191.

Про внесення змін до Закону України «Про музеї та музейну справу»: Закон України від 5 листопада 2009 р. № 1709-VI // Голос України. – 2009. – 28 листопада. – С. 4-5.

Про реалізацію окремих положень частини другої статті 28 Закону України «Про музеї та музейну справу»: Постанова Кабміну України від 12 жовтня 2010 р. № 932 // Урядовий кур'єр. – 2010. – 20 жовтня. – С. 4. // Праця і зарплата. – 2010. – 20 жовтня. – С. 8 // ОВУ. – 2010. – № 78. – С. 35.

Вечерський В. Новгород-Сіверський державний історико-культурний музей-заповідник // Пам'ятки України. – 1996. – № 3-4. – С. 29.

Вечерський В. Роменська фортеця XVII-XVIII століть (м. Ромни Сумської обл.) // Пам'ятки України. – 1996. – № 3-4. – С. 40.

Вечерський В. Фортеця XVII-XVIII століть (м. Полтава) // Пам'ятки України. – 1996. – № 3-4. – С. 37.

Географічна енциклопедія України: У 3 т. – К.: Українська енциклопедія імені М. П. Бажана, 1993.

Ельба У. Ніжин: музей рідкісної книги // Літературна Україна. – 2011. – 22 вересня. – С. 15-16.

Ленченко В. Гетьманський замок у Чигирині // Пам'ятки України. – 1994. – № 3-6. – С. 63-68.

Лопушинська Є. Меджибізька фортеця // Пам'ятки України. – 1996. – № 3-4. – С. 42.

Погорелова А. Музейна справа: орієнтири розвитку // Українська культура. - 1996. – № 2. – С. 2-3.

Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музезнавство: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 428 с.

Ступак В. Будинок, оздоблений пам'яттю про Тараса: Про Будинок-музей Тараса Шевченка у Києві // Вісник пенсійного фонду України. – 2012. – № 11. – С. 48-50.

Сухолит Н. Києво-Печерская Лавра: Духовная сокровищница христианства // Натали. – 2004. – № 4. – С. 234-237.

Чернігівський історичний музей

Арендар Г. Срібні оправы Євангелій XVII-XIX століть: Чернігівський історичний музей // Родовід. – 1996. – № 14. – С. 83.

Арендар Г., Лихачова С. Чернігівський історичний музей у 20-90-ті роки // Родовід. – 1996. – № 14. – С. 45.

Зайченко В. Збірка гаптів XIV-XIX століть: Чернігівський історичний музей // Родовід. – 1996. – № 14. – С. 98.

Ільченко Т. Зброя з колекції Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарнавського // Родовід. – 1996. – № 12. – С. 80.

Кот С. Храм муз: До 100-річчя Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарнавського // Українська культура. – 1997. – № 2. – С. 40.

Половникова С. Музей української старожитностей музею ім. В.В. Тарнавського // Родовід. – 1996. – № 14. – С. 34.

Ситий І. З історії української сфрагістики: За матеріалами Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарнавського // Родовід. – 1996. – № 14. – С. 91.

Ситий І. Печатки генеральної та полкової старшини: За матеріалами Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарнавського // Родовід. – 1997. – № 15. – С. 97.

Черненко О. Давньоруські скарби Чернігівського музею // Родовід. – 1996. – № 12. – С. 76.

Славутицький краєзнавчий музей

Алимов Е. Славутицький краєведческий музей готовит новые экспозиции: О заседании совета Славутицкого музея и Чернобыльской АЭС, на котором был одобрен план дальнейшего развития музея // Теледень-Славутич. – 2012. – 1 марта. – С. 3.

Дом, где живет история: Об официальном открытии Славутицкого музея, приуроченном к 20-летию города // Теледень-Славутич. – 2007. – 24 мая. – С. 4.

Есть в Славутиче музей: 25 апреля впервые открылась для посещения «станционная» часть экспозиции славутицкого городского музея // Теледень-Славутич. – 2006. – 4 мая. – С. 19.

Лучка Т., Василюк О. Визволителі: Про заходи у краєзнавчому музеї, присвячені 66-й річниці визволення Чернігівщини від німецько-фашистських загарбників // Теледень-Славутич. – 2009. – 29 жовтня. – С.4.

Любива Л. Книга про рідний край: Про підготовку до друку книги «Пізнай свій край» колективом краєзнавчого музею Чорнобильської АЕС та м. Славутича на чолі з директором музею Є. Алімовим // Київська правда. – 2009. – 10 липня. – С. 1.

Славутицький музей відвідали американці: Про відвідування Славутича американськими гостями з міста Річленд (штат Вашингтон), родинами іноземних спеціалістів, що працюють над реалізацією проекту безпечного конфайнменту на ЧАЕС // Теледень-Славутич. – 2010. – 15 липня. – С. 5.

Терещенко А. В городском музее появились новые экспонаты: Интервью с директором Славутичского музея Е. Алимовым, который поделился информацией о новых приобретениях музея и планами на его будущее развитие // Теледень-Славутич. – 2010. – 26 августа. – С. 3.

Терещенко А. Майбутнє Київщини народжується сьогодні: Про краєзнавчий музей м. Славутича // Теледень-Славутич. – 2008. – 22 травня. – С. 6.

Інтернет-ресурси

<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80/print1260343170231885> — Закон України Про музеї та музейну справу 29 червня 1995 року N 249/95-ВР.

<http://culture.unian.net/ukr/detail/188753> — «Україна – музейна країна». Ольга Фіщук.

www.castles.com.ua/index - Замки і храми України.

www.museum-ks.kiev.ua/museum **U** - Музей культурної спадщини. Художники, поети, письменники, діячі мистецтва української діаспори.

<http://uk.wikipedia.org/wiki/> - Чернігівський обласний історичний музей імені В. В. Тарновського — державний обласний музей у місті Чернігові.

www.cult.gov.ua/blog/2011-12-06-200 - Чернігівський історичний музей ім. В.В.Тарновського

tour-cn.com.ua › 2012 › Січень › 20 - Чернігівський історичний музей презентував рідкісні фотографії.

memory-book.org.ua/.../HistoryMuseum.as... - Чернігівський обласний історичний музей ім. В.В. Тарновського.

www.mazepa.name/chernihivskyj-istorychn... - Чернігівський історичний музей імені В. В. Тарновського.

<http://ko-tourism.gov.ua/ru/places/museum/slavutych-and-chornobyl-power-station-lo-24/> - Краєзнавчий музей Чорнобильської АЕС та м. Славутича.

<http://ukrainian.travel/viznachni-mistsya/kraeznavchiy-muzey-chornobilskoyi-aes-ta-m-slavutich> - Краєзнавчий музей Чорнобильської АЕС та м. Славутича.

Зміст

Україна - країна музеїв.....	3
Музеї України.....	7
Чернігівський історичний музей.....	8
Славутицький краєзнавчий музей.....	9
Інтернет-ресурси.....	10